

СИСТЕМА УПРАВЛІННЯ ЗДОРОВ'ЯМ

Сучасна нетрадиційна медицина з її високоякісним діагностичним обладнанням і потужною фармацевтичною промисловістю зосередилася на фізичних і фізіологічних причинах захворювань і лікуванні патологічних станів. Глибинним, сутнісним підходам до проблем порушення здоров'я, до яких зверталися стародавні мислителі (Платон, Гіппократ, Авіценна, Гермес Трисмегист, Парацельс та інші), в сучасній медицині мають другорядне значення. Сфера дослідження людської душі стала прерогативою психотерапевтів, психологів, психіатрів, які мають обмежений доступ до ліжка хворого. Таке розділення спричинило зникнення справжньої профілактики, підвищення рівня захворюваності населення і плачевному стану здоров'я широких мас. Медична матеріалістична парадигма не виправдала сподівань.

Людина потребує цілісного підходу, який може розкрити резерви самоцілення, які приховуються в глибинах свідомості. Хвороба – це крайня ступінь поляризації внутрішніх і зовнішніх проблем людини. Вона виникає в точці вибору шляху розвитку і є показником неефективності шляху, є сигналом необхідності зміни поведінки, способу життя і, в кращому випадку, може стати відправною точкою, стимулом для оздоровлення.

Головною і глобальною причиною виникнення хвороби є внутрішній і зовнішній конфлікт, спричинений діалектичним прагненням свідомості до поляризації, до поділу об'єктів і явищ на бінарні протилежності: погане і добре, духовне і матеріальне, хаотичне і впорядковане. І це прагнення є головним уроком розвитку, який вказує на необхідність об'єднання розрізненого у вигляді досягнення єдності з навколишнім світом.

Людина – це продукт системних відношень, і її життєва енергія визначається кількістю та якістю зв'язків, які вона здатна сформувати і підтримувати в навколишньому просторі на різних рівнях буття за певний проміжок часу. При чому хвороба проявляється як результат невміння вибудовувати і зберігати не лише одно рівневі (тактичні), але й ієрархічні зв'язки, завдяки яким формується новий життєвий простір, наповнений енергіями, які оздоровлюють. Хвороба, як неповнота розвитку, виникає на різних рівнях життя: фізичному, емоційно-сенсетивному, суспільному, світоглядному. Хвороби людини – це відображення недосконалості процесів розвитку в різних сферах життя: сім'ї, колективі, суспільстві, державі, на міжнародному і планетарному рівнях.

Соціальне середовище (об'єкт) виявляється у відношенні до індивіда (суб'єкта) системою, яка визначає параметри його розвитку і полем його ціле

орієнтованої діяльності. Тому здоров'я (стан повноцінності) суб'єкта (людини) залежить від його цілісності, єдності і спільності з об'єктом (середовищем), тобто вміння формувати зв'язки, які підтримують стан динамічної рівноваги з навколишнім простором.

Свідомість і буття взаємообумовлені і взаємовизначальні. Якщо конфлікт знаходиться в свідомості, то він обов'язково проявиться в матерії. Якщо ж природа конфлікту матеріальна, він обов'язково вплине на свідомість. Зазвичай, психологічний конфлікт є причиною соматичного захворювання, а соматичне захворювання впливає на розвиток психіки, тобто бачимо зачароване коло.

Таким чином, здоров'я – це системне, багаторівневе поняття. Воно має сім базисних рівнів:

1. Психофізичний розвиток людини.
2. Емоційно-сенситивний розвиток людини.
3. Ментально- когнітивний розвиток людини.
4. Особистісно-креативний розвиток людини.
5. Соціально-творчий розвиток на рівні артефактів, які є формою професійної зрілості і творчості людини у навколишньому середовищі.
6. Аксіологічний розвиток людини у формі її особистісних та культурних цінностей.
7. Світогляд: цілеорієнтований розвиток людини.

Окремі залози організму людини відповідають за функціонування тої чи іншої підсистеми:

1. Шишковидна залоза – функціонування центральної нервової системи.
2. Гіпофіз – підкоркові структури головного мозку і периферійна нервова система, опорно-руховий апарат.
3. Щитовидна залоза – дихальна система.
4. Загрудинна залоза – серцево-судинна, кровоносна система, печінка, селезінка.
5. Підшлункова залоза – система травлення, печінка.
6. Статеві залози – статеві органи, середня частина кишковника.
7. Наднирковиці – нирки, сечовиділення, нижня частина кишковника.

Всі ці системи взаємопов'язані і складають нерозривну єдність, між ними існують прямі і зворотні зв'язки, які забезпечують динамічну рівновагу. Процеси, які відбуваються в цих системах: взаємообумовлені, диференційовані за рівнями, подібні, але не тотожні.

Як суб'єкт-об'єктні відношення, так і рівні анатомічно-функціональних систем в організмі вибудовуються відповідно до ієрархічного принципу. Кожному рівню системних відношень відповідає певний морфологічний аналог в організмі (ендокринна залоза, орган, система органів).

Оскільки людина набуває досвіду одночасно на різних рівнях суспільних відносин, то будь-який життєвий конфлікт (порушення зв'язку) відображається на стані відповідної анатомічної структури організму – ендокринної залози, органа, системи органів.

В контексті проблеми управління здоров'ям пропонується система оздоровлення, в якій найбільшу ефективність будуть мати ті моделі, які враховують універсальні закони розвитку і забезпечують включеність людини у побудову суспільних відносин та вміння вибудувувати систему управління життям. Цілісне бачення органічної взаємодії ціннісних, культурно-світоглядних і морально-етичних причин захворювань дозволить замінити спадкову парадигму сучасної медицини на еволюційну парадигму причинової медицини майбутнього. Глибинна методологія, яка звертається до суті, а не до наслідку, підтримування здоров'я, а не лікування хвороби, охоплює всі сфери життєдіяльності, забезпечує високий рівень ангажованості людини в систему світобудови як природної форми гармонійного розвитку та еволюціонування.

Тамара Тюріна, Андрій Зачепа, Ліліана Кудрик, Оксана Микитюк
Національний університет «Львівська політехніка»
Закарпатський державний університет, Ужгород
Львівський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти

ДУХОВНИЙ САМОРОЗВИТОК ЛЮДИНИ З ПОЗИЦІЙ СИНЕРГЕТИЧНОГО ПІДХОДУ

У світлі найновіших досліджень стає очевидним, що людина – це єдність духовного і земного начал, духовно-душевно-тілесна істота. Духовне начало в людині є первинним, визначальним, про що свідчать і релігійні, і духовно-езотеричні філософські джерела, а також досягнення сучасної науки. Закономірно постає питання духовного саморозвитку як запоруки повноцінного життя і самореалізації людини. Духовний саморозвиток людини – це довгий і надзвичайно складний шлях від земної істоти до духовно досконалої Хриstopодібної людини, яка стає провідником Божественної Волі та духовної енергії.

Згідно ап. Павла, є людина **душевна** і є людина **духовна**. Людина, народжена від плоті, – це **душевна** людина, тобто людина з не пробудженою духовністю. **Духовна** людина – це людина, яка усвідомлено прагне піднятися до рівня небесної досконалості – рівня свідомості Христа. Людина «сотворена за образом і подобою Божою» [Бут., 1: 26] і завдяки цьому вона може стати «досконалою, як досконалим Отець наш Небесний є» [Мт., 5: 48]. У Новому Завіті Христос казав: «Усе, що є Я, що Я роблю – будете пізніше робити і Ви, коли навчитеся через вашу сутність виражати волю Творця». Отже, у словах